

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum in iustificatione impii sit ordo temporis, aut fiat subito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

Ad secundā dicitur, qd idem realiter, & conuertibiliter impossibile ē separari, sed quæ sunt idē realiter, & nō cōuertibiliter, possunt separari ex parte, quā nō est cōuertibilitas, ut patet de animali, & homine, albedine, & albedine intensa, &c. & sic est in proposito, ut patet ex dictis.

Art. preced.

Vno modo, secundum ipsam substantiam actus, & sic idem sunt: eodē. n. actū Deus & largitur gratiam, & remittit culpā. Alio mō possunt cōsiderari ex parte obiectōrū, & sic differunt s̄m differentiam culpæ quæ tollitur, & gratiæ quæ infunditur. sicut etiam in rebus naturalibus generatio, & corruptio differunt, quāuis generatio vnius sit corruptio alterius.

Ad tertium dicendum, qd ista nō est cōnumera- tio secundā diuisionē generis in species, in qua oportet quod cōnumera- ta sint simul, sed secundum differentiam eorū quæ requiruntur ad complexionē alicuius, in qua quidē enumeratione aliquid potest esse prius, & aliquid posterius: quia principiorum, & partium rei cōpositæ potest esse aliquid aliū prius.

ARTICVLVS VII.

Utrum iustificatio impij fiat in instanti, vel successiue.

Super Questionis centesimadecimæ articulum secundum.

Infr. ar. 8. eo. Et 4. di. 5. q. 2. ar. 2. q. 3. ad 1. Et di. 27. q. 1. ar. 5. q. 3. Et veri. q. 26. ar. 3. ad 2. & q. 28. arti. 3. ad 10. & 16. & art. 9.

art. 3. 5. & 6. q. 13. ar. 1. p. p. q. 85. ar. 4.

q. 13. ar. 4.

In artic. 7. eiusdem questio. 113. nota duas radices ex philosophia, alteram vnde prouenit quod forma non fiat in instanti: alteram vnde prouenit, quod ages egeat tempore ad dis- sponendam materiā sufficienter pro forma. Et prima in duobus simul iunctis cō- sistit, scilicet in dis- positione subiecti, & indigentia tem- poris ad disponen- dum. Secunda autem in vno, scilicet in proportione resisten- tis indispōitionis ad virtutem agentis dis- sponētis. Et est ser- mo de forma perma- nente. De successiua nanq; nulla est qua- sitio, quia implicat eā esse in instanti. Et quoniam hæ radices causæ propriæ dicto- rum effectuum acce- piantur, ideo auctor utens posterioritica doctrina. Si affirma- tio est causā affirmati- onis, &c. ex negati- one harū causarum concludit gratiā in- fundi in instanti.

In responsione ad secundum, aduerte quod non dicitur, qd ynico actu liberam arbitrium moueatur remissionem culpæ: in hoc enim F iustificatio consummatur. Ad primum ergo dicendum, qd iustificatio impij dicitur esse ipsa remissio peccatorum secundum quod omnis motus accipit spe- ciē a termino, tamen ad terminū cōsequendum multa alia requiruntur, ut ex supradictis patet.

Ad secundum dicendum, qd gratiæ infusio, & remissio culpæ dupliciter considerari possunt. G Ad primum dicendum, qd ista nō est cōnumera- tio secundā diuisionē generis in species, in qua oportet quod cōnumera- ta sint simul, sed secundum dif- ferentiam eorū quæ requiruntur ad complexionē alicuius, in qua quidē enumeratione aliquid potest esse prius, & aliquid posterius: quia principiorum, & partium rei cōpositæ potest esse aliquid aliū prius.

Ad tertium dicendum, qd ista nō est cōnumera- tio secundā diuisionē generis in species, in qua oportet quod cōnumera- ta sint simul, sed secundum dif- ferentiam eorū quæ requiruntur ad complexionē alicuius, in qua quidē enumeratione aliquid potest esse prius, & aliquid posterius: quia principiorum, & partium rei cōpositæ potest esse aliquid aliū prius.

est meritum, ut infra dicitur: sed prius est aliquid cōsequi for- mam, quā secundum formam operari. ergo prius infundit gra- tia, & postea liberum arbitrium mouetur in Deum, & in dete- stationem peccati. non ergo iu- stificatio est tota simul.

¶ Præter. Si gratia infundatur ani- mæ, oportet dare aliquod in- stans, in quo primo animæ insit: similiter si culpa remittit, oportet ultimum instans dare, in quo homo culpæ subiaceat: sed non potest esse idem instans, quia sic opposita simul inestent eidem. ergo oportet esse duo instantia sibi succedentia, inter quæ, s̄m* Philo. in 6. Phys. oportet esse tē- pus medium. non ergo iustifica- tio fit tota simul, sed successiue.

Sed contra est, quod iu- stificatio impij fit per gratiā Spi- ritus sancti iustificantis: sed Spi- ritus sanctus subito aduenit mē- tibus hominum, secundum il- lud Act. 2. Factus est repente de cœlo sonus tanquā aduenien- tis spiritus vehementis: ubi dic- titur* glof. quod nescit tarda mo- limina Spiritus sancti gratia. ergo iustificatio impij non est suc- cessiua, sed instantanea.

RESPON. Dicendum, quod tota iustificatio impij originali- ter consistit in gratiæ infusione. Per eam enim & liberum arbi- trium mouetur, & culpa remit- titur: gratiæ autem infusio fit in instanti absque successione. Cu- ius ratio est, quia quod aliqua forma non subito imprimatur subiecto, cōtingit ex hoc quod subiectum non est dispositum, & agens indiget tēpore ad hoc, quod subiectum disponat: & ideo videmus, quod statim cum materia est disposita per altera- tionem præcedentem, forma substantialis acquiritur materiæ: & eadem ratione quia diaphana- tum est secundum se dispositum ad lumen recipiendum, subito il- luminatur a corpore lucido in actu. * Dicitur est autem supra, quod Deus ad hoc quod gratiā infundat animæ, nō requirit ali- quam dispositionē, nisi quā ipse facit. Facit autē huiusmodi dispo- sitionē sufficientē ad susceptio- nem gratiæ quandoq; quidem subito, quā- tum ad materiam, contingit ex hoc, quod in materia virtutem agentis: & propter hoc videmus, quāto iustus agentis fuerit fortior, magis

¶ Præter. Motus liberi arb. non est absque actuali cōsideratione: sed impossibile est simul multa intel- ligere in actu, ut in primo dicitur est. cū igitur ad iustificationē im- pij requiratur motus liberi arb. id- uerū, scilicet in Deū, & in pecca- tum, videtur quod iustificatio im- pij non possit esse in instanti.

¶ 3 Præter. Forma que suscipit ma- gis & minus, successiue recipitur in subiecto, sicut patet de albedi- ne & nigredine: sed gratia suscipit magis & minus, ut supra dictum est. ergo non recipitur subito in subiecto. Cum igitur ad iustifica- tionē impij requiratur gratiæ in- fusio, videtur qd iustificatio im- pij non possit esse in instanti.

¶ 4 Præter. Motus liberi arb. qui ad iustificationem impij concurrat, est meritorius, & ita oportet qd procedat a gratia, sine qua nullū

teria eius disponit. Cū igitur virtus diuina sit infi-

Ad PRIMVM ergo dicendum, q̄ motus liberi

Ad SECUNDVM dicendum, q̄ sicut in primo dictū

AD TERTIVM dicendum, q̄ non est rō quare

AD QVARTVM dicendum, q̄ in eodem instāti in

AD QVINTVM dicendum, q̄ successio duorum

AD QVINTVM dicendum, q̄ successio duorum

AD QVINTVM dicendum, q̄ successio duorum

A tum. intelligit cum cōtinuo & tempore secundū

ARTICVLVS VIII.

AD OCTAVVM sic proceditur.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur q̄ gratia infu-

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur q̄ gratia infu-

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur q̄ gratia infu-

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur q̄ gratia infu-

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur q̄ gratia infu-

p. p. q. 85. art. 1. & 2.

4. dist. q. 1. ar. 4. q. 1. & q. 2. ar. 5. q. 1. ad 2. & uer. q. 28. ar. 7.

art. preced.

art. preced.

ar. 6. huius q.

in Deum... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio...

in Deum... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio...

in Deum... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio...

in Deum... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio... sed quod... dum quod... ratio...